

Warszawa, 18 sierpnia 2022 r.

**SZKLANY PROBLEM SYSTEMU
KAUCYJNEGO:
CZTERY PYTANIA DO MINISTERSTWA
KLIMATU I ŚRODOWISKA**

Stanowisko Instytutu Staszica

Z ostatnich doniesień medialnych wynika, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska, pomimo apeli organizacji branżowych, nie zamierza wyjść naprzeciw postulatowi wyłączenia szklanych butelek jednorazowych z systemu kaucyjnego. Należy liczyć się z tym, że – ze względu na konieczność przyjęcia odpowiednich regulacji prawnych do końca br. – resort będzie naciskał na szybkie uchwalenie przez Sejm przepisów w proponowanym kształcie. Presja czasu nie może być jednak żadnym usprawiedliwieniem dla przyjęcia szkodliwych zapisów w procedowanej ustawie. Ministerstwo powinno udzielić jednoznacznej odpowiedzi na kwestie podnoszone przez polskich przedsiębiorców.

W ostatnich miesiącach przedstawiciele wielu środowisk apelowali – w listach otwartych, ogłaszanych analizach oraz na łamach mediów – by resort klimatu uwzględnił ich zastrzeżenia odnośnie zasadności włączenia do systemu kaucyjnego szklanych butelek jednorazowych. Na problem zwracają uwagę organizacje branżowe, producenci wprowadzający na rynek napoje w jednorazowych butelkach szklanych, przedstawiciele handlu, producenci opakowań szklanych i organizacje odzysku surowców wtórnych. **Jak dotychczas, ze strony MKiŚ nie padła żadna deklaracja uwzględnienia przedstawionych argumentów. W oficjalnych wypowiedziach dla mediów przedstawiciele resortu podtrzymują wcześniejsze stanowisko.**

Projektowany system kaucyjny w istotny sposób ingeruje w działalność gospodarczą m.in. handlu detalicznego, na co zwracał uwagę również Instytut Staszica. Włączenie butelek szklanych jednorazowego użytku do systemu kaucyjnego to rozwiązanie, które grozi negatywnymi skutkami. Uderza w polski handel detaliczny i szkodzi konsumentom (m.in. z powodu spodziewanych problemów z magazynowaniem, zagrożeniem dla bezpieczeństwa pracowników, konieczności odnoszenia do sklepów/ recyklatów gabarytowych i nieporęcznych butelek szklanych).

Już teraz udział zbiórki szkła jednorazowego w systemach gminnych oraz w ramach działających obecnie systemów zorganizowanych i finansowanych przez producentów (butelka zwrotna) jest na bardzo wysokim poziomie i wynosi ok. 70%. Z badań Instytutu Pollster wynika, że prawie 90 proc. Polaków deklaruje segregowanie szkła w ramach zbiórki gminnej. Dlatego, zdaniem ekspertów Instytutu Staszica – **obecne systemy zbiórek powinny być kontynuowane i rozwijane. Powinno się utrzymać systemy gminne dla frakcji szklanej (obecny wysoki poziom recyklingu opakowań szklanych został osiągnięty dzięki skutecznym systemom segregacji w gminach) i skutecznie edukować obywateli w zakresie właściwej segregacji odpadów.**

Warto zauważyć, że w tych krajach europejskich, w których osiągane są najwyższe poziomy recyklingu szkła, nie zostały wprowadzone systemy kaucyjne dla tego surowca (Szwecja – recykling szkła na poziomie 99%, Norwegia – 98%, Belgia – 98%, Włochy – 87%, Hiszpania – 80%, Bułgaria – 78%).

Instytut Staszica apeluje, by Ministerstwo Klimatu i Środowiska pilnie odniosło się do pytań, które stawiają przedstawiciele branży oraz eksperci, a które pozostają bez odpowiedzi ze strony resortu:

- ❖ Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska ma świadomość, że forsowane regulacje zmierzają do wyparcia z handlu polskich małych i średnich przedsiębiorców, wykluczając ich z systemu kaucyjnego lub czyniąc udział w nim niewykonalny? Czy Ministerstwo ma świadomość, że na takich rozwiązaniach zyskają duże, zagraniczne sieci handlowe kosztem polskich sklepów?
- ❖ Czy Ministerstwu Klimatu i Środowiska zależy na efektywnie działającym systemie, a jeśli tak, dlaczego pomija się milczeniem wysokie poziomy odzysku szkła w systemach gminnych?
- ❖ Dlaczego Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje doprowadzić do powstania dwóch równoległe działających systemów zbiórki frakcji szklanej? Czy Polskę stać na dublowanie tych mechanizmów?
- ❖ Dlaczego Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje dopuścić do działania wielu operatorów? Producenci opowiadają się za jednym operatorem, argumentując, że jeden podmiot, niedziałający dla zysku, da równe warunki dla wprowadzających i nie stworzy chaosu dla konsumentów, a także pozwoli uniknąć utrudnień organizacyjnych w zakresie zawierania wielu umów przez małe sklepy. Wielu operatorów jest wg organizacji branżowych zagrożeniem dla systemu kaucyjnego – stwarza ryzyko, że duże sieci będą faworyzowały opakowania ze swoich sklepów i odbiorą klientów małym sklepom. Dodatkowo wielkopowierzchniowe sieci, należące do zagranicznych sieci handlowych mogą uruchomić własne skupy, a zebrane opakowania wywieźć do zakładów przetwórczych w innych krajach, co utrudni dostęp do recyklatu w Polsce rodzimym producentom. Istnieje ryzyko faworyzowania dużych zagranicznych sieci handlowych ze szkodą dla polskiego handlu i polskich producentów (ryzyko wyprowadzania surowców poza granice kraju).

Dobrze działający system kaucyjny wymaga otwartej dyskusji i partnerskiego traktowania interesariuszy przez urzędników. Cały czas jest szansa, by wycofać się z

założeń, które stanowią zagrożenie dla polskiej gospodarki. Nie można dopuścić, aby słuszną i pożyteczną ideą systemu, który pozwoli efektywnie zagospodarować surowce wtórne, została wypaczona z powodu dążenia do uchwalenia przepisów, które będą stały na przeszkodzie tej efektywności.

* * *

Instytut Staszica to niezależny think-tank, zajmujący się kwestiami społecznymi w kontekście zrównoważonego rozwoju. W gronie współpracowników IS znajdują się publicyści, wykładowcy akademicy, eksperci. Prezesem Instytutu jest dr hab. Agnieszka Domańska.